

Folksam- gruppens klimatrapport

2018

Baserad på
TCFD:s
rekommendationer.

Folksam

Innehåll

Förord.....	2
Inledning	3
Styrning.....	5
Styrelsens övervakande roll	5
Ledning och organisation.....	6
Fortsatt arbete	6
Strategi.....	7
Strategi avseende försäkring	7
Strategi avseende kapitalförvaltning	8
Scenarioanalys	10
Fortsatt arbete	10
Riskhantering	11
Riskhantering för skadeförsäkring	14
Riskhantering för kapitalförvaltning	14
Fortsatt arbete	16
Mål och mätetal	17
Fortsatt arbete	18
Klimatavtryck	19

Förord

FN:s klimatpanel, IPCC, visade i sin senaste rapport att för att stanna vid 1,5 graders temperaturhöjning behöver utsläppen halveras till 2030. Rapporten visar att det finns stora risker om uppvärmningen går över 1,5 grader och IPCC efterfrågar snabba, långtgående och aldrig tidigare skådade förändringar i alla delar av samhället.

Vi arbetar för att våra kunders pensioner, sparande och försäkringar ska bidra till att nå Parisavtalet. För att göra det lätt för våra kunder att välja det som är bra för klimat och hållbarhet erbjuder vi miljömärkta försäkringar, cirkulär skadereglering och förslag hur de kan klimatsäkra sina hem. Det kapital vi får förtroendet att ta hand om genom våra erbjudanden inom pensioner och långsiktigt sparande blir föremål för en ansvarsfull kapitalförvaltning. Vi använder vår centrala roll i samhälle och näringsliv för att påverka bolag vi investerar i att jobba hårdare för att nå Parisavtalet och Agenda 2030 och vi investerar i kommunernas klimatomställning. Trygga pensioner och försäkringar går hand i hand med hållbarhet.

Att snabba upp klimatomställningen och minska klimatriskerna är centralt för våra kunder, vår affär och vår verksamhet. Därför stärker vi arbetet genom att öka förståelsen och värderingen av klimatrelaterade risker och möjligheter. Implementeringen av rekommendationerna från *Task Force on Climate-related Financial Disclosures* (TCFD) är ett viktigt verktyg i klimatarbetet. Vi arbetar fokuserat för att få system och rutiner på plats i enlighet med TCFD:s rekommendationer. Samtidigt är vi ödmjuka inför uppgiften då det är ett långsiktigt arbete att implementera rekommendationerna till fullo.

En viktig del i klimatarbetet och implementeringen av TCFD:s rekommendationer är att ta upp klimatförändringarna med till exempel de bolag vi investerar i för att uppmuntra dem att analysera och agera på risker och möjligheter med klimatförändringarna. 2018 frågade vi därför verkställande direktören på de svenska bolagsstämmor vi närvarade vid om hur klimatrisker värderas samt om bolaget planerar att följa och implementera TCFD.

En annan viktig del av arbetet är att aktivt söka investeringar som bidrar till klimatomställningen. Därför har Folksamgruppen investerat över 25 miljarder kronor i gröna obligationer. Det gör oss till en av de största investerarna globalt inom detta område. Vi väljer också bort investeringar i bolag vars omsättning till mer än 30 procent är hänförlig till kol. Folksamgruppens mål för den egna verksamheten är att ha noll nettoutsläpp till år 2030.

Vi bedriver även opinionsbildning inom näringslivet samt påverkansarbete gentemot beslutsfattare i Sverige och EU. Detta görs såväl i egen regi som genom olika företagsnätverk. Vi deltar i SISD, SSFC och Hagainitiativet och en mängd andra samarbeten och initiativ. Till exempel har vi tillsammans med företagsnätverket Hagainitiativet uppmanat EU att ta fram en bindande koldioxidbudget för hur mycket växthusgaser som kan släppas ut för att klara målet om klimatneutralitet år 2050 samt att anta mål för 2030 och 2040 som banar väg till att EU:s 2050-mål uppnås.

Vi ser fram emot att med kraft fortsätta att driva detta arbete för att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Jens Henriksson, verkställande direktör Folksam Liv och Sak samt koncernchef Folksamgruppen

Inledning

Folksamgruppen består av två koncerner med kundägda moderbolag: Folksam Sak som erbjuder skade- och sjukförsäkringar och Folksam Liv som huvudsakligen erbjuder tjänstepension och annat långsiktigt sparande. Det här är en gemensam rapport för båda koncernerna – det vi kallar för Folksamgruppen – och behandlar därför både vår roll som skadeförsäkringsbolag och vår roll som livförsäkringsbolag.

Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga. Effekterna av klimatförändringarna syns allt tydligare och bland annat ökar kostnaderna för naturskadehändelser globalt. FN:s Parisavtal stipulerar att den globala temperaturökningen ska hållas under 2 grader och helst vid 1,5 grader för att konsekvenserna inte ska bli alltför svåra. Klimatförändringar innebär stora utmaningar för våra kunder, för branschen och hela samhället.

FN:s globala mål för hållbar utveckling och Parisavtalet ger en tydlig riktning för hur världen behöver utvecklas. I oktober 2018 publicerade FN:s klimatpanel *Intergovernmental Panel on Climate Change* en rapport med ett tydligt budskap: Den globala uppvärmningen kan stanna vid 1,5 grader, men då behövs effektiva åtgärder, förr snarare än senare.

Klimatfrågan – en prioriterad fråga för Folksamgruppen

Vi har fått förtroende att försäkra fyra miljoner människor runt om i Sverige, vilket har lett till att vi förvaltar över 400 miljarder kronor av trygghet för våra kunder. Med ett sådant förtroende kommer ett stort ansvar. I linje med vår vision om att *våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld* arbetar vi aktivt för att minska vår klimatpåverkan och vara väl förberedda för de risker och möjligheter som klimatförändringarna kan innebära för våra kunder, vår verksamhet och våra investeringar.

Det är många som har höga förväntningar på den roll pensions- och försäkringsbranschen och övriga delar av den finansiella sektorn kan spela för att leva upp till Parisavtalet och de globala målen till 2030. Bland annat märker vi av ett högt tempo för ny och kommande reglering inom området.

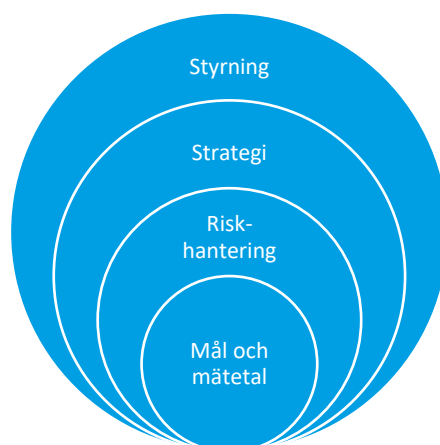
TCFD är ett viktigt verktyg i klimatarbetet

Vi åtog oss i november 2017 att implementera och följa rekommendationerna från TCFD. I februari 2019 var drygt 580 organisationer registrerade som TCFD-supporters. För oss har åtagandet inneburit en möjlighet att på allvar påbörja arbetet med att få en djupare förståelse för de risker och möjligheter klimatförändringarna för med sig. Arbetet fokuserar dels på vår affär – att erbjuda försäkringar och långsiktigt sparande – och dels på vår roll som kapitalförvaltare.

För oss är det viktigt att TCFD lyfter fram att klimatfrågan förenar hållbarhet, strategi och finansiella aspekter. Som långsiktig investerare ser vi det som naturligt att bolag behandlar hållbarhetsrisker på samma sätt som andra finansiella- och affärsrisker, och att de får samma prioritet i bolagets interna arbete och externa rapportering. Det innebär inte att vi primärt ser TCFD som ett rapporteringsverktyg. Tvärtom är en av styrkorna med TCFD att det kan användas som ramverk för hur ett bolag kan angripa klimatfrågan. Vi ser rapporteringen som en naturlig följd av det TCFD-arbete som genomförts under året, snarare än ett mål i sig, och föredrar detta synsätt hos de bolag vi investerar i.

TCFD:s rekommendationer utgår från fyra nivåer:

- Styrning: syftar till att beskriva styrelsens och ledningens översikt av klimatrelaterade risker och möjligheter.
- Strategi: hur organisationens strategi och exempelvis finansiella planering kan komma att påverkas av klimatrelaterade risker och möjligheter, samt hur organisationen arbetar med scenarioanalyser.
- Riskhantering: hur organisationens riskhanteringssystem identifierar klimatrelaterade risker, samt hur organisationen hanterar dessa.
- Mål och mätetal: vilka mål och mätetal som organisationen använder sig av kopplade till klimatrelaterade risker och möjligheter, samt organisationens klimatavtryck.

Vi fortsätter ett redan påbörjat arbete

Att beräkna, fördela och hantera risk är grunden i försäkringsverksamheten och något vi har lång erfarenhet av. Klimatrelaterade risker ingår som en del i våra rutiner och processer. Vi arbetar aktivt med skadeförebyggande insatser för att minska omfattningen av naturskador, samt att minska klimatpåverkan från våra försäkringserbjudanden och vår verksamhet. Vår återförsäkringsprocess tar hänsyn till naturkatastrofer i beräkningsmodellerna. Likaså ingår statistik för naturskador när vi beräknar riskexponering för att uppdatera försäkringsvillkoren. Vi erbjuder dessutom miljömärkta villa, bil och fritidshusförsäkringar, cirkulär skadereglering och lägre premier till kunder som har säkra och bränslesnåla bilar.

Som ansvarsfull kapitalförvaltare behöver vi analysera hur våra investeringar påverkas av klimatförändringar. Precis som med andra risker drabbas oförberedda bolag hårdare än bolag som analyserar hur de påverkas, och agerar utifrån analysen. Därför är det viktigt för oss att styrelser och ledningar i de bolag vi investerar i utvecklar och implementerar en strategi för hur de bäst minimerar risker och drar nytta av möjligheter kopplade till klimatförändringar.

Styrning

Styrelsens övervakande roll

Folksamgruppen består av två koncerner, vilket innebär att det finns två moderbolagsstyrelser. Moderbolagen är ömsesidiga, vilket innebär att kunderna också är våra ägare.

Styrelserna för respektive bolag inom Folksamgruppen har det yttersta ansvaret för hållbarhetsarbetet, där klimatfrågan ingår i våra prioriterade målområden. Under 2018 antog samtliga bolagsstyrelser i Folksamgruppen en förnyad hållbarhetspolicy. Hållbarhetspolicyn har en gemensam grund för samtliga bolag, med bolagsspecifika inslag. Den anger vad som ska gälla för Folksamgruppens arbete för en hållbar utveckling och ses över en gång per år. I samband med beslut om den nya hållbarhetspolicyn har även hållbarhet satts upp som punkt på de strategiska dagordningarna i samtliga styrelser. Under 2019 kommer även riktlinjer som förtydligar och konkretiserar policyerna att arbetas fram och beslutas av respektive verkställande direktör.

I Folksamgruppens årliga hållbarhetsredovisning är klimatfrågan en av de mest väsentliga hållbarhetsaspekterna. Styrelserna informeras om arbetet med klimatfrågan som en del i det övergripande hållbarhetsarbetet, bland annat i samband med framläggande av hållbarhetsredovisningen. Styrelserna tar också del av en övergripande omvärldsrapport, som syftar till att ge en uppfattning om hur omvärlden påverkar vår verksamhet, där ökat fokus på hållbarhet och klimat lyfts som en trend. Mottagare av rapporten är primärt Folksamgruppens styrelser och ledning.

Som en del i det etablerade riskhanteringssystemet får styrelserna två gånger per år riskrapportering om företagets olika riskkategorier. Dessutom får styrelserna ytterligare en årlig rapport i form av den egna risk- och solvensbedömningen. Riskrapporteringen är bland annat ett underlag för strategi- och affärsutveckling i det årliga affärsplaneringsarbetet.

Ett sätt att minska riskexponeringen är att arbeta med återförsäkring, det vill säga att vi i vår tur försäkrar oss mot vissa händelser. Det är styrelserna som ansvarar för att årligen besluta om återförsäkringsprogrammen. Målet med återförsäkringshanteringen är att uppnå en så effektiv och ändamålsenlig riskreducering som möjligt i syfte att på bästa sätt uppnå verksamhets- och affärsmål med hänsyn tagen till riskaptiten¹. Som underlag för beslutet om katastrofåterförsäkring används modellerade resultat för naturkatastrofer som kan drabba vår skadeförsäkringsverksamhet med en återkomstperiod på upp till 200 år. De modeller som används uppdateras regelbundet och fångar upp klimatrelaterade förändringar i skademönster över tiden.

I egenskap av kapitalförvaltare utgår vår verksamhet från placeringspolicyn, som antas av styrelsen i respektive bolag. Den sätter ramarna för bolagets placeringsverksamhet. Dessa ramar omfattar bland annat hur kapitalet får placeras, bolagets etiska placeringskriterier och hur bolaget ska utöva sitt ägande. Vi är övertygade om att aktivt ägande, med tydligt fokus på att integrera hållbarhet i affärsmodeller, är viktigt för att vi ska kunna begränsa den globala uppvärmningen.

En form av aktivt ägande är att delta och rösta vid bolagsstämmor. Vi har som ambition att närvara vid samtliga bolagsstämmor i de svenska bolag där vi är ägare. Sedan 2009 har Folksamgruppen ställt en hållbarhetsfråga på de svenska bolagsstämmor vi närvarar vid. Temat för frågorna beslutas av styrelserna i moderbolagen Folksam Liv och Folksam Sak, som även får återsrapportering efter att årets stämmor avslutats. Under 2018 ställde vi en fråga kopplad till klimatförändringarna och TCFD. Styrelserna i moderbolagen Folksam Liv och Folksam Sak har beslutat att Folksamgruppen ska följa upp frågan på de svenska bolagsstämmorna under 2019.

¹ Riskaptiten är den nivå och gränsvärden av risktagande som styrelserna beslutat om inom respektive riskkategori för varje försäkringsbolag inom Folksamgruppen.

Ledning och organisation

Folksamgruppen har en gemensam koncernledning. Enhetschefen för Kapitalförvaltning och hållbarhet, en av koncernledningens ledamöter, har det övergripande ansvaret för att samordna, utvärdera och rapportera Folksamgruppens hållbarhetsarbete. Inom organisationen Kapitalförvaltning och hållbarhet finns bland annat avdelningen Ansvarsfullt ägande, som ansvarar för Folksamgruppens ägarstyrningsarbete och övervakning av de etiska placeringskriterierna, samt Hållbarhetsavdelningen som har det strategiska ansvaret för att driva hållbarhetsutveckling i affärsverksamheten. Affärsområdes- och enhetschefer ansvarar för att implementera och bedriva hållbarhetsarbetet inom sina respektive ansvarsområden, med stöd från Hållbarhetsavdelningen.

Hållbarhetskommittén utgörs av sex ledamöter från koncernledningen. Hållbarhetskommitténs uppgift är att bereda verkställande direktörens beslut i hållbarhetsrelaterade frågor så som ambitioner, prioriteringar och mål. Vidare ansvarar kommittén för den övergripande uppföljningen av hållbarhetsarbetet inom Folksamgruppen.

Gällande riskhantering följer varje försäkringsbolag inom Folksamgruppen en modell med tre ansvarslinjer. Den första ansvarslinjen utgörs av den operativa organisationen. Den andra ansvarslinjen, där riskfunktionen ingår, ska vara stödjande och kontrollerande i förhållande till den första ansvarslinjen. Den andra ansvarslinjen ska tillsammans med första ansvarslinjen identifiera och analysera klimatrelaterade risker och rapportera en allsidig bild av företagets riskexponering inom aktuella riskkategorier² till bland annat styrelser och verkställande direktör. Riskfunktionen ska utveckla och förvalta riskhanteringssystemet, analysera och rapportera riskrelaterad information, samt vara ett stöd för organisationen i dess arbete med riskhantering. Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen vars uppgifter fastställs av respektive styrelse.

Arbetet med att implementera TCFD

Folksamgruppens arbete med att implementera rekommendationerna från TCFD har primärt skett genom två arbetsgrupper. Den ena arbetsgruppen har utgått från vår försäkringsverksamhet och den andra har arbetat utifrån vår roll som kapitalförvaltare. Arbetsgrupperna har bestått av olika representanter för de aktuella verksamheterna, och de har rapporterat till chefen för Kapitalförvaltning och hållbarhet.

Ur ett försäkringsperspektiv har vi fokuserat på att inventera och kartlägga hur, och i vilka processer, risker och möjligheter med klimatförändringar inkluderas idag. Inom arbetsgruppen för kapitalförvaltning har det interna arbetet med klimatrelaterade risker och möjligheter främst fokuserat på noterade aktier och det tillgångsslag vi kallar för specialplaceringar. Vi har även arbetat med ränteplaceringar, både hur vi investerar och genom investerardialoger, och vi har klimatrelaterade mål för direktägda fastigheter.

Fortsatt arbete

Vi kommer att inkludera klimat- och hållbarhetsscenarier i vår egen risk och solvensbedömning under 2019. För att bättre fånga upp hur klimatrelaterade risker och möjligheter skiljer sig mellan de olika tillgångsslagen, ämnar vi utveckla de forum där företrädare för de olika tillgångsslagen möts. En risk i ett tillgångsslag kan innebära en möjlighet för ett annat, varför vi ser ökade behov av samordning och utbyte. Arbetet kommer att påbörjas under 2019.

Under 2019 kommer även respektive bolags ägarpolicy att inkludera klimatförändringarna och TCFD. Det innebär att det blir tydligt att vi genom ägarstyrning ska verka för att de bolag i vilka vi investerat arbetar med, och rapporterar kring, klimatrelaterade risker och möjligheter.

² Inom Folksamgruppen finns tre riskkategorier: försäkringsrisker, finansiella risker och verksamhetsrisker. Se definition i avsnitt om Riskhantering.

Strategi

Folksamgruppens vision är att *våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld*. Vi vill vara ledande i försäkringsbranschen när det gäller hållbarhet, och med vår storlek har vi möjlighet att påverka utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle. Vi arbetar för att minska vår negativa klimatpåverkan, både den vi själva givit upphov till samt från våra produkter och investeringar.

Den globala uppvärmningen kan resultera i plötsliga skador och förluster, exempelvis genom väderfenomen, men också medföra gradvisa förändringar som över tid riskerar att innebära stora negativa konsekvenser. Klimatförändringarna kommer att innebära både risker och möjligheter för oss alla – inklusive Folksamgruppen. Till exempel behöver stora investeringar göras för att finansiera omställningen till en hållbar värld, vilket kan skapa attraktiva möjligheter att investera i exempelvis gröna och hållbara obligationer. Risker kan vara att vissa tillgångar och branscher kan förlora i värde då de blir utkonkurrerade av exempelvis mer hållbara produkter, eller inte längre efterfrågas på grund av förändrade konsumentbeteenden. Vissa branscher kan även påverkas av införande, eller höjningar av, priset på utsläpp av växthusgaser alternativt andra typer av förbud och skatter. Inom skadeförsäkringsverksamheten kan naturskadorna öka i omfattning och kan leda till att kunder på sikt får svårt att kunna försäkra sig vilket äventyrar vår affärsmodell.

Omställningsrisker och fysiska risker

TCFD klassificerar klimatrelaterade risker som två huvudsakliga risktyper – omställningsrisker och fysiska risker. Omställningsrisker består av risker som uppkommer till följd av omställningen till en hållbar värld, medan fysiska risker består av de fysiska effekterna av klimatförändringarna. Dessa huvudtyper delas sedan in i ytterligare undergrupper.

Omställningsrisker

- Policy och regulatoriska risker – till exempel ökat pris på utsläpp av växthusgaser
- Teknologiska risker – till exempel att ny teknik inte blir lönsam, eller att existerande teknik blir utkonkurrerad
- Marknadsrisker – till exempel förändrade kundbeteenden
- Varumärke/rykte – till exempel kritik från kunder eller andra intressenter

Fysiska risker

- Plötsliga – till exempel ökade störningar och skador från väderfenomen
- Bestående – till exempel höjda vattennivåer

Lite förenklat kan man säga att ju mer vi lyckas ställa om till en mer hållbar värld, desto lägre blir inverkan av de fysiska riskerna medan omställningsriskerna blir högre, och vice versa.

Som ett led i utvecklingen av vårt arbete med klimatrelaterade risker har vi påbörjat ett arbete under året med att identifiera klimatrelaterade risker och hur de kan påverka oss. De risker som återfinns i tabellen under avsnittet Riskhantering är inte uttömmande. Arbetet med identifiering, och i förlängningen värdering, av riskerna kommer att fortsätta under 2019.

Strategi avseende försäkring

Att beräkna, fördela och hantera risk är grunden i försäkringsverksamheten och något vi har lång erfarenhet av. För oss som försäkringsgivare innebär klimatförändringarna en risk för vår långsiktiga affärsmodell. Den bärande tanken med skadeförsäkringar är att en försäkringstagare ska få ersättning för plötsliga och oförutsedda händelser. I takt med att klimatförändringarna leder till exempelvis ökade naturskador kan det medföra att vissa skador inte längre anses vara oförutsedda.

Bortsett från den långsiktiga risken för vår affärsmodell, och risken att det kommer bli dyrare för våra kunder att försäkra sig om klimatförändringarna inte hejdas, är det primärt naturskador som utgör den huvudsakliga klimatrisk för skadeförsäkringsaffären. Det följer av att tidshorisonten generellt

sett är kortare inom vår skadeförsäkringsaffär än inom vår livförsäkringsaffär. Risken för naturskador kan förstärkas som en följd av långsiktiga förändringar i klimatet, till exempel i form av ökad nederbörd och höjda temperaturer. Som nämnts hanteras detta delvis med hjälp av det återförsäkringsprogram som styrelsen beslutar om.

När det handlar om att fördela kostnaderna för risk är försäkringspremien det huvudsakliga styrmedlet för oss som bolag. Nivån på premierna grundas på sannolikheten att skador av olika omfattning inträffar. För skadeförsäkringar uppdateras försäkringsvillkoren vanligtvis årligen. Inom ramen för omvärldsbevakningen och exempelvis skadehistorik följer vi utvecklingen av till exempel naturskador, som sedan utgör underlag för premiesättning och försäkringsvillkor.

Vi hjälper våra kunder att klimatsäkra sig

Våra kunder blir redan idag påverkade av klimatförändringar, och vi märker även att skadorna och kostnaderna hänförliga till extrema väderhändelser ökat över tid. Därför jobbar vi på flera sätt med klimatanpassning och skadeförebyggande åtgärder. Genom vårt proaktiva skadeförebyggande arbete kan vi hjälpa kunden innan en skada uppkommit, vilket i förlängningen minskar våra utbetalningar.

På vår hemsida finns därför råd till villaägare om hur de kan klimatsäkra sina hem. Det rör sig bland annat om att anlägga gröna tak och att dränera husgrunden för att förebygga skador orsakade av höga vattenflöden. Vid akuta skaderisker kopplade till extremväder skickar vi även SMS för att hjälpa våra kunder att förebygga skador. Genom att hjälpa våra kunder att välja rätt, tänka efter före och förhindra att en skada eller olycka inträffar kan vi bidra till tryggare kunder, lägre resursanvändning och skadekostnader och därmed lägre försäkringspremier.

Miljömärkta försäkringar, lägre premier för bränslesnåla bilar och cirkulär skadereglering

Tyvärr inträffar det skador på våra kunders hem, mobiler och andra tillhörigheter. Hur vi åtgärdar de skador som inträffar är ett av de områden där vi som försäkringsbolag har störst indirekt klimatpåverkan. Eftersom vi ställer krav på och utbildar våra leverantörer för att skaderegleringen ska vara långsiktig, hållbar och effektiv ger det stora effekter för minskad klimatpåverkan. Att skadereglera cirkulärt, vilket bland annat innebär att återbruka och återvinna kundernas skadade egendom, är centralt för att minska energi- och materialanvändning. Det innebär lägre kostnader och i förlängningen lägre försäkringspremier.

Utöver det skadeförebyggande arbetet och den cirkulära skaderegleringen arbetar vi genom olika initiativ för att minska den klimatpåverkan som vi och våra försäkrade kunder ger upphov till. För att nämna några är våra villa-, fritidshus- och bilförsäkringar certifierade enligt Bra Miljöval och vi erbjuder rabatt på premien för kunder som kör säkra och bränslesnåla bilar.³

Strategi avseende kapitalförvaltning

En stor del av det kapital vi förvaltar är våra kunders pensioner och långsiktiga sparande. För att kunna erbjuda våra kunder trygga pensioner och försäkringar behöver vi ha ett långsiktigt perspektiv på våra investeringar. Som ansvarsfull kapitalförvaltare vill vi åstadkomma konkurrenskraftig avkastning och bidra till utvecklingen mot en hållbar värld.

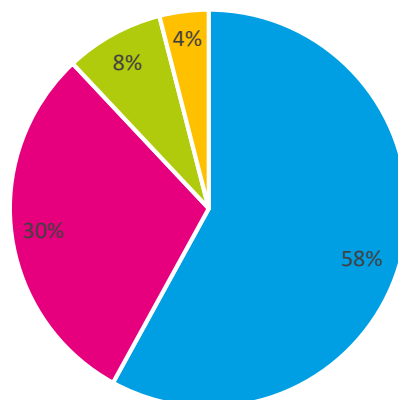
Att förvalta exempelvis framtida pensioner betyder att vi har åtaganden gentemot våra kunder som sträcker sig långt fram i tiden. Det ställer hårda krav på hur vi hanterar risker och hur vi väljer att placera medlen. I syfte att sprida riskerna består vår portfölj av olika tillgångsslag såsom obligationer, noterade aktier, direktägda fastigheter inom Sverige och det vi kallar för specialplaceringar.⁴ Olika tillgångsslag har olika egenskaper, och över tid kan vissa vara mer exponerade mot klimatrelaterade risker medan andra ha större potential att fånga de möjligheter klimatförändringarna för med sig.

³ Läs mer om dem i Folksamgruppens Års- och hållbarhetsrapport, som återfinns på [folksam.se](https://www.folksam.se)

⁴ För en närmare presentation av Folksamgruppens olika tillgångsslag, se Folksamgruppens Års- och hållbarhetsrapport för 2018 som återfinns på [folksam.se](https://www.folksam.se)

Fördelning förvaltad kapital

■ Räntebärande ■ Noterade aktier ■ Fastigheter ■ Specialplaceringar

Klimatrelaterade risker handlar till stor del om möjliga framtida händelser, och precis som med andra möjliga framtidshändelser ligger det i sakens natur att vi inte kan vara helt säkra på hur de kommer att påverka oss. Vi ser därför ett behov av ständig utveckling och omvärderingar av både den kunskap vi har och vår strategi. Eftersom majoriteten av bolagen ännu inte rapporterar klimatrelaterad information saknas robust information som skulle behövas inför större strategiska förändringar.

Förenklat kan man förklara vår strategi som att välja in, välja bort och påverka.

Vi väljer in

Vi väljer in investeringar med hänsyn till klimatet. 2018 nådde vi det mål vi satt upp att ha 25 miljarder kronor investerade i gröna obligationer. En grön obligation är en typ av finansiering där pengarna går till att finansiera olika projekt för klimat- eller miljöförbättrande åtgärder. Under 2018 investerade vi även 2,8 miljarder kronor i en obligation från Världsbanken, som bland annat syftade till att lyfta fram hållbarhetsmål 13 om att bekämpa klimatförändringarna.⁵ Vi har även investerat i obligationer för att möjliggöra klimatanpassning, utgivna av Stockholm och Kristianstad som tidigt identifierat möjliga risker förenade med havsnivåhöjningen.

Inom tillgångsslaget specialplaceringar investerade vi 2017 i en skogsfond med nordisk inriktning. Vi tror att skogen kommer att spela en allt viktigare roll i ekonomin, både som koldioxidsänka och som råvara.

Vi väljer bort

Vi arbetar även med att välja bort investeringar med hänsyn till klimatet. 2015 förbjöd Folksamgruppen investeringar i koncerner med över 50 procent av intäkterna från termiskt kol, på grund av de stora klimatrelaterade riskerna förknippade med verksamheten. Sedan 2016 är kravet skärpt, och vi utesluter idag investeringar i koncerner där 30 procent eller mer av verksamheten baseras på termiskt kol, samt koncerner där 30 procent eller mer av intäkterna härrör från termiskt kol. Som exempel har det, tillsammans med andra bolag som utesluts ur vår portfölj på grund av bristande klimat- och miljöarbete, lett till att vår portfölj inom traditionell livförsäkring har ett lägre koldioxidavtryck än sitt jämförelseindex. Folksam Sak förbjuder all koppling till kol i sin portfölj.

⁵ Mer information om våra investeringar i gröna och hållbara obligationer kan du läsa i vår års- och hållbarhetsrapport, som återfinns på vår hemsida, [folksam.se](https://www.folksam.se).

Vi påverkar

Klimatfrågan har också fått ett ökat fokus i vår ägarstyrning. Genom att till exempel vara en aktiv del av investerarinitiativet *Climate Action 100+* med över 300 investerare, samt genom att lyfta klimatfrågan på bolagsstämmor och i ägar- och investerarsamtal arbetar vi för att våra innehav själva ska arbeta med klimatrelaterade risker och möjligheter. Detta kommer som nämnts att formaliseras ytterligare under 2019 genom att det inkluderas i respektive bolags ägarpolicy. Mer information om påverkansarbetet och vår ägarstyrning återfinns i avsnittet för riskhantering.

Scenarioanalys

En viktig del av TCFD är scenarioanalyser för att exempelvis pröva uthålligheten av affärsmodellen och strategin. Folksamgruppen har ännu inte genomfört någon övergripande scenarioanalys. Vi välkomnar en tydlig branschstandard för genomförande av scenarioanalyser, där till exempel relevanta tillsynsmyndigheter kommer vara en viktig aktör.

Som ett första steg har vi låtit analysera aktieportföljerna med ett verktyg som visar hur dagens aktieportföljer över en femårsperiod är exponerade mot produktion av fossila bränslen (olja och gas, samt kol), kraftförsörjning och bilbranschen utifrån ett 1,75 gradigt scenario. Enligt analysen med det så kallade PACTA-verktyget (Paris Agreement Capital Transition Assessment)⁶ ligger Folksamgruppens portföljer inte i linje med Parisavtalet inom flera sektorer, vilket huvudsakligen beror på att dessa branscher som helhet ännu inte är i linje med Parisavtalets mål. Under 2018 har vi börjat beräkna potentiella strandade tillgångar inom olje- och gassektorn.

Vi har gjort en analys av utsläppen i vår egen verksamhet i enlighet med den så kallade Carbon law metoden, vilken innebär att utsläppen ska plana ut 2020 för att sedan halveras varje decennium. Se avsnittet mål och mätetal.

Fortsatt arbete

Under året har vi påbörjat ett utvecklingsarbete kring vår utländska aktieportfölj, där vi bland annat har som mål att förbättra portföljens klimatavtryck utan att minska möjligheterna till påverkan genom aktivt utövande av ägandet. Vi kommer även fortsätta vårt arbete med att identifiera klimatrelaterade risker, samt att värdera dessa. Inom ramen för vår ägarstyrning kommer vi fortsätta att diskutera klimatfrågor med utvalda innehav – både i egen regi och genom olika samarbeten.

Under året har arbetet fokuserat på i första hand de risker som klimatförändringarna kan innebära. Klimatförändringarna innebär inte bara risker, det finns även möjligheter. Vi kommer därför att försöka kartlägga vilka möjligheterna är, och hur vi bäst tar tillvara på dessa. I detta följer vi även EU:s arbete med att ta fram en gemensam taxonomi för bland annat klimatmitigerande- och klimatiförberedande aktiviteter, som vi hoppas att vi som investerare kan ha stor nytta av framöver. Eftersom en risk för ett tillgångsslag kan innebära möjligheter för ett annat kommer arbetet att breddas till att inkludera samtliga tillgångsslag inom Folksamgruppen.

⁶ Mer information om PACTA-verktyget återfinns här: <https://www.transitionmonitor.com/>

Riskhantering

Att bedriva försäkringsverksamhet och kapitalförvaltning handlar i grunden om att hantera risker. Vi har därmed stor erfarenhet och kunskap om risker och riskhantering. Hittills har dock våra system och rutiner inte specifikt tagit sikte på klimatrelaterade risker. Arbetet under året har därför varit inriktat mot att inventera befintliga processer för att hitta vad som redan nu täcker in klimatrelaterade risker, och vilket utvecklingsarbete som behöver göras.

Folksamgruppens riskhanteringssystem syftar till att styra risktagandet genom att skapa struktur och stöd vid hanteringen av risker. Systemet ger ett enhetligt förhållningssätt till risk och bidrar till att Folksamgruppen kan nå målen för verksamheten samt efterleva regelverk och upprätthålla god intern kontroll.

Folksamgruppens risker delas in i tre övergripande riskkategorier:

- Försäkringsrisk: Exempel på händelser kan vara skadefall i form av bland annat naturskador, avbrutna premieinbetalningar eller återköp av försäkringskapital.
- Finansiell risk: Exempel på händelser kan vara aktiekursfall eller förändring av marknadsräntor men även andra finansiella händelser som förändrad kreditvärdighet eller fallissemang hos motparter.
- Verksamhetsrisk: Exempel på händelser kan vara avbrott och driftstörningar i försäkringsverksamheten, eller anpassning till nya regelverk.

Klimatrelaterade risker ingår i varierande grad i samtliga riskkategorier. Sedan några år tillbaka har klimatrelaterade risker identifierats främst inom verksamhetsriskkategorin. Riskidentifieringen har skett utifrån Folksamgruppens vision och affärs mål och utgör en del i affärsplaneringen. Klimatrelaterade risker behandlas inte annorlunda än andra risker, och ställs inte i relation till andra risktyper i Folksamgruppens övergripande/centrala riskhanteringssystem.

Process för att mäta riskernas potentiella storlek och påverkan

Processen för att mäta potentiell storlek och påverkan från klimatrelaterade risker skiljer sig beroende på kategori.

- Enskilda klimatrelaterade verksamhetsrisker bedöms utifrån en sannolikhets- och konsekvensskala där påverkan bedöms utifrån konsekvenser för kund och varumärke, finansiell påverkan och påverkan på regel- och avtalsefterlevnad.
- För klimatrelaterade försäkringsrisker är det naturskador, till exempel extremväder, som utgör huvudsakligt fokus. Genom beräkningar baserat på faktiska skadehändelser tas modeller fram för sannolikheten att skador av olika finansiell omfattning inträffar i framtiden. Dessa prognoser bygger således på historiska data. I nuläget finns ingen modell framtagen som beaktar skadeutfall vid ett 2°C scenario.
- För klimatrelaterade finansiella risker kan stresstester göras för olika innehav där ett scenario är att en eller flera klimathändelser påverkar marknaden som medför ett plötsligt börsfall med finansiell påverkan. Eller att vissa tillgångar kan komma att påverkas starkt negativt av klimatrelaterade händelser.

De klimatrelaterade risker som identifieras kan läggas samman i ett eller flera klimatriskscenarion. Därefter kan den finansiella påverkan med hjälp av olika antaganden mätas i samband med företagets egen risk- och solvensbedömning.

Identifierade klimatrisker enligt TCFD:s rekommendationer

Under året har ett arbete med riskidentifiering baserat på TCFD:s rekommendationer påbörjats. Nedan återfinns en icke-uttömmande lista över de klimatrelaterade risker som vi identifierat att vi skulle kunna drabbas av, dels såsom försäkringsgivare och inom ramen för vår kapitalförvaltning primärt inom tillgångsslagen noterade aktier och specialplaceringar.

Risktabell baserad på tabell 1 i TCFD:s rekommendationer

Risktyp	Undergrupp	Risk	Potentiell finansiell påverkan för bolag Folksamgruppen investerar i	Potentiell finansiell påverkan för Folksamgruppen
Fysisk	Plötslig	Ökade störningar och skador på grund av väder	Bolagen riskerar att få lägre intäkter till följd av minskad produktion, samt ökade kostnader för transporter, vilket riskerar att påverka bolagens resultat och finansiella ställning negativt.	Lägre intäkter och högre kostnader för bolagen vi investerar i riskerar att ha en negativ effekt på avkastningen. Som försäkringsgivare kan vi drabbas av ökade kostnader till följd av ökade skador, som det finns en risk att vi inte kan justera fullt ut genom exempelvis höjda premier.
Fysisk	Bestående	Ökade kostnader på grund av förändrade vädermönster och vattennivåer	Bolagen riskerar att kostnaderna för att försäkra tillgångar mot väderrelaterade skador ökar. Bolag riskerar även drabbas av kostnader för omlokalisering av anläggningar. Detta riskerar att påverka bolagens resultat och finansiella ställning negativt.	Ökade kostnader hos bolagen vi investerar i riskerar att påverka avkastningen negativt. Som försäkringsgivare kan vi drabbas av lägre intäkter till följd av att vissa områden och tillgångars försäkringsbarhet minskar, exempelvis genom förbud att (åter-)bygga på vissa geografiska områden. Högre vattenstånd riskerar även att öka antalet fuktrelaterade skador.
Omställning	Marknad/ Rykte	Förändrade kundbeteenden	Produkter och tjänster med stor negativ klimatpåverkan riskerar att få en lägre efterfrågan, vilket i sin tur riskerar att påverka bolagens resultat och finansiella ställning negativt.	Om bolagen vi investerar i drabbas av minskad efterfrågan på de produkter och tjänster man säljer, riskerar det att påverka avkastningen negativt.
Omställning	Policy	Ökade kostnader för utsläpp av växthusgaser till följd av skärpt reglering	Bolag riskerar att få ökade kostnader om utsläppen inte kan minskas i samma takt som priset för utsläpp ökar, vilket i sin tur riskerar att påverka bolagens resultat och finansiella ställning negativt.	Ökade kostnader för bolagen vi investerar i riskerar att påverka avkastningen negativt.

Omställning	Teknologi	Teknologiska landvinningar	Traditionella varor och/eller produktionsmetoder riskerar att bli omoderna, vilket riskerar att påverka försäljningen negativt. Det finns även en risk att investeringar i ny teknik inte genererar den avkastning man förväntat sig. Detta medför en risk att bolagens resultat och finansiella ställning påverkas negativt.	Ökade kostnader för bolagen vi investerar i riskerar att påverka avkastningen negativt.
Omställning	Marknad	Ökade kostnader för råvaror	Förändringar i tillgänglighet och prissättning av råvaror, inklusive vatten, riskerar att leda till ökade kostnader, vilket i sin tur riskerar att påverka bolagens resultat och finansiella ställning negativt.	Ökade kostnader för bolagen vi investerar i riskerar att påverka avkastningen negativt. Höjda oljepriser och/eller skatter kan leda till färre fordon att försäkra.
Omställning	Regulatorisk	Ökade krav från regelverk, inkl. ökade rapporteringskrav	Framtida regulatoriska förändringar kan leda till förbud mot viss verksamhet och/eller ökade krav på rapportering. Det riskerar att leda till minskade intäkter samt högre kostnader för regelefterlevnad, vilket kan påverka bolagens resultat och finansiella ställning negativt.	Ökade kostnader för bolagen vi investerar i riskerar att påverka avkastningen negativt. Även Folksamgruppen kan drabbas av ökade kostnader till följd av förändrade lagar och regler.
Omställning	Varumärke	Försämrad perception av bolag	Varumärken riskerar att skadas om det förknippas med produkter eller tjänster med negativ klimatpåverkan, vilket kan leda till minskad försäljning. Detta medför en risk att bolagens resultat och finansiella ställning påverkas negativt.	Avkastningen kan påverkas negativt om försäljningen för de bolag vi investerar i minskar, dessutom kan Folksamgruppens varumärke skadas av att förknippas med sådana bolag utan att en trovärdig förklaring och strategi kan presenteras.
Omställning	Regulatorisk och marknad	Strandade tillgångar	Stora finansiella värden riskerar att gå om intet när vissa tillgångar inte kan kommersialiseras till följd av exempelvis förändrade marknader eller regulatoriska krav. Det riskerar att påverka bolagens resultat och finansiella ställning negativt.	Avkastningen kan påverkas negativt om Folksamgruppen har exponering mot bolag vars tillgångar blir värdelösa.

Omställning	Marknad	Vid en plötslig omvärdering av klimatrelaterade risker kan den finansiella stabiliteten påverkas	Hastiga förändringar i prissättning av klimatrelaterade risker riskerar att påverka bolagens finansiella ställning negativt.	Vid en plötslig omvärdering av klimatrelaterade risker kan den finansiella stabiliteten påverkas, vilket i sin tur kan påverka avkastningen och Folksamgruppens finansiella ställning.
Omställning	Policy	Klimatförändringarna riskerar att förstärka andra risker såsom svält och vattenbrist. Det riskerar att bland annat leda till ökade migrationsströmmar och öka politiska spänningar.	Förstärkningar av andra risker kan leda till att marknader utvecklas sämre, vilket kan påverka bolagens resultat och finansiella ställning negativt.	Ökade systemrisker riskerar att negativt påverka Folksamgruppens finansiella ställning.

Riskhantering för skadeförsäkring

Som del i arbetet med riskstyrning använder sig Folksamgruppen av återförsäkring för delar av våra försäkringsrisker. Genom återförsäkring kan försäkringsrisker överföras till återförsäkringsbolag, vilket reducerar den egna sårbarheten. Som vi beskriver i strategiavsnittet arbetar vi även aktivt med att hjälpa kunderna förebygga skador. Den främsta möjligheten för oss som försäkringsbolag är att vara en proaktiv aktör gällande klimatanpassning och minskat klimatavtryck.

Riskhantering för kapitalförvaltning

Utgångspunkt

För oss som kapitalförvaltare är den största övergripande klimatrelaterade risken att de som givit ut de tillgångar vi investerat i, till exempel bolag, fonder och obligationer, inte ger klimatrelaterade risker nödvändig uppmärksamhet. Det medför att de till exempel är oförberedda på vad förändringarna kan innebära för deras verksamhet och att de heller inte arbetar med att vända den negativa utvecklingen.

Mot bakgrund av detta har vår utgångspunkt under året varit att lyfta frågan med våra investeringar, vilket innebär att vårt arbete med ägarstyrning har en framträdande roll i vår strävan mot att vara en del i omställningen till en hållbar värld. Genom att dessutom till exempel utesluta koncerner med stor exponering mot kol har vi även sänkt våra portföljers koldioxidavtryck.

Noterade aktier

Ett exempel på hur vi genomfört aktiviteter för att lyfta frågan om klimatförändringarna är vårt deltagande vid de svenska bolagsstämmorna. Vi ställde frågor om klimatförändringarna och TCFD till 37 bolag. Vi märkte att bolagen generellt kunde beskriva hur den egna verksamheten påverkar omvärlden. Däremot var det tydligt att bolagen hittills i mindre utsträckning analyserat hur deras verksamhet kan komma att påverkas av klimatförändringarna. Genom att ställa frågan till verkställande direktör i respektive bolag vill vi som ägare skicka en stark signal om vikten av att i tid arbeta med klimatförändringarna.⁷ Oavsett om det är vår förtjänst eller inte är vi glada att se att flera svenska bolag nämner TCFD och/eller klimatet i sina årsredovisningar för 2018.

⁷ Vår bolagsstämmorapport återfinns på vår hemsida, [folksam.se](https://www.folksam.se) där alla frågor och svar återfinns.

Vi har även under året haft uppföljningsmöten med ett antal svenska bolag där vi fördjupat diskussionerna kring implementering av TCFD och utmaningar som är förenade med arbete med klimatrelaterade risker och möjligheter. Som långsiktig kapitalförvaltare strävar vi efter en god dialog med bolagen, och vi har varit öppna med att även vi kämpar med utmaningarna med klimatrelaterade risker och möjligheter. Företagens arbete med klimatförändringarnas utmaningar är, liksom hållbarhetsarbete i stort, en resa där vi inte ser ett slutmål på mycket lång tid. Men det betyder inte att företagen har råd att vänta med att påbörja sin omställning.

Utöver vårt svenska bolagsstämmoarbete är vi även med i olika investerarsamarbeten, bland annat:

- *Climate Action 100+* som riktar sig mot cirka 160 globala bolag. Initiativet syftar till att bland annat öka företagens rapportering kring klimatrelaterade risker och möjligheter, samt att förmå bolagen att sätta tydliga mål och strategier för sitt klimatarbete. Folksamgruppen ansvarar för dialogen med ett av bolagen tillsammans med en annan investerare, och rapporterar arbetet till övriga investerare i samarbetet.
- Vi är även så kallad *lead investor* i ett initiativ som riktar sig mot globala stål- och cementbolag och deras del i en utveckling mot en mer hållbar värld. Stål- och cementindustrin är branscher som genererar stora utsläpp av växthusgaser, men genom att ställa om produktion och utveckla innovativa tekniker kan utsläppen minskas betydligt.
- Vi har haft kontakt med ledande europeiska- och amerikanska banker för att diskutera deras roll i den globala omställningen.
- Slutligen är vi en del av ett initiativ som arbetar med att få proteinkällor att bli mer hållbara, där minskad klimatpåverkan är en viktig del.⁸

Specialplaceringar och räntor

Inom tillgångsslaget specialplaceringar har vi under året utvecklat en modell för uppföljning av våra investeringar. Ofta sker investeringarna i fonder, vilket gör oss till indirekta ägare av de underliggande innehaven. Det ställer krav på att vi för en dialog med förvaltarna för att informera om våra förväntningar på bland annat hållbarhetsfrågor och hur de arbetar med bolagsstyrning. Under 2018 har vi haft två uppföljningar av externa förvaltare. Inom uppföljningen behandlas ett flertal frågor, bland annat klimatrelaterade risker och möjligheter samt om förvaltaren har eller planerar att implementera TCFD-rekommendationerna.

När det gäller tillgångsslaget räntor har Folksamgruppen under 2018 nått målet att investera 25 miljarder kronor i gröna obligationer. Även om gröna obligationer inte bara finansierar projekt kopplade till klimatfrågan, utan även kan finansiera projekt utifrån andra miljöaspekter, innebär ett ökat intresse för grön finansiering framsteg för hållbarhetsutvecklingen i stort. De innebär vidare en stor möjlighet för oss att vara en del av att finansiera omställningen till en hållbar värld.

Under 2018 har vi även träffat samtliga svenska hypoteksföretag i vilkas obligationer Folksamgruppen har investerat, för att diskutera klimatrelaterade risker och möjligheter. Svenska bostadsobligationer utgör en stor andel av våra totala tillgångar, och det är viktigt för oss att proaktivt diskutera tillsammans med bostadsinstituten och de har visat ökat intresse för frågan. Vi kommer att fortsätta att hålla konstruktiva dialoger med dem.

Internt arbete med identifiering av klimatrelaterade risker inom kapitalförvaltningen

Vi har även arbetat med våra interna processer och rutiner. Under året har vi fokuserat på att få en ökad förståelse för olika klimatrelaterade risker och hur dessa kan påverka oss som kapitalförvaltare. En utmaning för oss är att vi placerar i bolag med verksamhet (direkt eller indirekt) över hela världen, vilket gör oss exponerade för klimatrelaterade risker globalt. Att därför fokusera på att informera exempelvis portföljbolag om klimatrelaterade risker, och våra förväntningar på vilket arbete bolagen behöver genomföra, tror vi kan minska vår riskexponering. I tillägg till det arbetar vi även med att

⁸ Läs mer om våra initiativ och påverkansarbete i Års- och hållbarhetsberättelsen.

utveckla hur vi kan identifiera och övervaka klimatrelaterade risker. Genom att identifiera klimatrelaterade risker som ännu inte prissatts får vi förutsättningar att minska den finansiella risken i portföljen.

Som framgår av avsnittet om scenarioanalys har vi gjort en analys som visar hur våra aktieportföljer är exponerade mot bland annat fossila bränslen utifrån ett 1,75 gradsscenario. Det är ett medvetet beslut att ha exponering mot flera sektorer och branscher som bedöms ha en stor potentiell klimatpåverkan, till exempel energisektorn. Vi tror på att man som aktiv ägare kan vara med och driva positiv förändring i branscher med stora utmaningar, som till exempel energi och kraftsektorn. Vi arbetar därför dels med hur vi allokerar kapitalet och dels hur vi agerar som ägare.

Fortsatt arbete

Folksamgruppen genomför årligen en egen risk och solvensbedömning. Bedömningen görs i syfte att testa företagets finansiella ställning och motståndskraft. För 2019 kommer den egna risk och solvensbedömningen beakta klimatrelaterade händelser i de scenarier som analyseras. I ett ogynnsamt scenario kan exempelvis klimatrelaterade riskers påverkan på företagets skadeutfall tillsammans med negativ påverkan på företagets tillgångar inkluderas i beräkningarna.⁹

Under 2018 har vi påbörjat ett arbete med att värdera potentiella strandade tillgångar inom olje- och gassektorn, vilket kommer att fortsätta under 2019. Strandade tillgångar är benämningen på tillgångar som av olika skäl inte kan kommersialiseras, och i det här fallet avses exempelvis oljereserver som eventuellt inte kommer kunna exploateras till följd av ny reglering eller förändringar i marknadsläge. Vi kommer även att fortsätta vår utveckling av identifiering och värdering av klimatrelaterade risker. Inom ramen för våra ägar- och investerardialoger kommer vi att fortsätta följa upp klimatrelaterade risker, och arbeta tillsammans med innehaven för att minska dessa.

⁹ Se exempel på omställningsrisker och fysiska risker i risktabellen.

Mål och mätetal

Folksamgruppen arbetar för att leva upp till Parisavtalets mål om att göra finansiella flöden förenliga med en väg mot låga växthusgasutsläpp och en klimatomfattigt motståndskraftig utveckling. För den egna verksamheten har vi satt som mål att ha netto-noll utsläpp till år 2030, enligt en fastställd färdplan baserad på Carbon law. Redan 2017 lyckades vi halvera utsläppen mot basåret (2002), och den årliga minskningstakten för att nå målet är närmare nio procent. De viktigaste åtgärderna har varit att minska energianvändningen, öka användningen av ursprungsmärkt el från vind och vatten samt minska resandet.

Skadeförsäkring

En av de vanligaste naturskadorna är stormskador. I tabellen nedan redovisas den förväntade skadekostnaden före återförsäkring för stormrelaterade skador för Folksam Sak. Sammanställningen belyser dels den förväntade årliga skadekostnaden, men också den förväntade kostnaden för en storm som inträffar en gång vart 200:e år.

Skadekostnad relaterad till stormskador (miljoner kronor)	
Förväntad årlig kostnad	51,5
Förväntad kostnad för händelse som inträffar vart 200:e år	502,0

Kapitalförvaltning

Tillgången till tillförlitliga data är avgörande för att på ett korrekt sätt kunna använda sig av mätetal. I dagsläget finns mest data tillgänglig inom tillgångsslaget noterade aktier, där vi primärt använder oss av information från MSCI. Genom MSCI kan vi exempelvis se bolags utsläpp av växthusgaser (primärt inom scope 1 och 2).¹⁰ Vi samarbetar även med olika leverantörer som levererar olika data till oss, exempelvis analyser av utsläppsminskningsskurvor för branscher och bolag. Detta ger oss bättre förutsättningar att förstå var vi som ägare behöver fokusera våra ansträngningar inom vårt arbete med ägarstyrning.

Som aktör på de finansiella marknaderna är det tydligt att klimatrelaterad information i många fall antingen saknas, eller håller låg kvalitet. Därför har vi och kommer fortsätta att arbeta för att få fler bolag att öka tillgängligheten och kvalitén på deras klimatrelaterade information och att få fler bolag att implementera och rapportera i enlighet med rekommendationerna.

Då vi ännu inte har tillgång till relevant och tillförlitliga data inom våra specialplaceringar är det inte någonting som övervakas eller bedöms. Av våra tillgångsslag har vi kommit längst med en tydlig målstyrning kopplat till klimat och miljö för våra direktägda fastigheter. 2018 var målet att minst 55 procent av den totala arean skulle vara miljöcertifierad, samt att energianvändningen inte skulle överstiga 107 kWh/kvm för hela beståndet. Utfallet blev 51 procent för miljöcertifieringen och energianvändningen blev 109 kWh/kvm. Energiförbrukningen under året har påverkats av extremt väder samt ett stort tillskott av nya förvärvade bostadsfastigheter som generellt har en högre energianvändning per kvadratmeter jämfört med kontor. För 2019 är målet att minst 60 procent av den totala arean ska vara miljöcertifierad och att energianvändningen inte ska överstiga 102 kWh/kvm för hela beståndet.

För övriga tillgångsslag finns i dagsläget inga formella klimatrelaterade mål, utöver det ovan nämnda målet att nå 25 miljarder kronor i gröna obligationer, vilket uppnåddes 2018.

¹⁰ Läs mer om vad som ingår i de olika scopen i avsnittet om Klimatavtryck.

Fortsatt arbete

Inom kapitalförvaltningen pågår ett utvecklingsarbete kring datahantering som bland annat syftar till att samla finansiell- och hållbarhetsdata i ett verktyg i syfte att fortsätta integreringen av hållbarhet i förvaltningen. Arbetet kommer att fortsätta under 2019.

Vi arbetar även med att få fram verktyg för identifiering och analys av möjliga fysiska risker i våra innehavsbolag. Här består en utmaning dels i mängden innehav – vilket tillsammans med underleverantörer betyder en stor mängd fabriker och anläggningar – men även i form av att flera analysverktyg baseras på historiska data, vilken kan underskatta riskerna förenade med klimatförändringarna.

För vår noterade aktieportfölj pågår det även utvecklingsarbete kring analyser av avkastningspåverkan från hållbarhetsparametrar generellt, där utsläpp av växthusgaser är en del. Genom arbetet vill vi få en bättre förståelse för hur vår förvaltningsmodell kan utvecklas i framtiden.

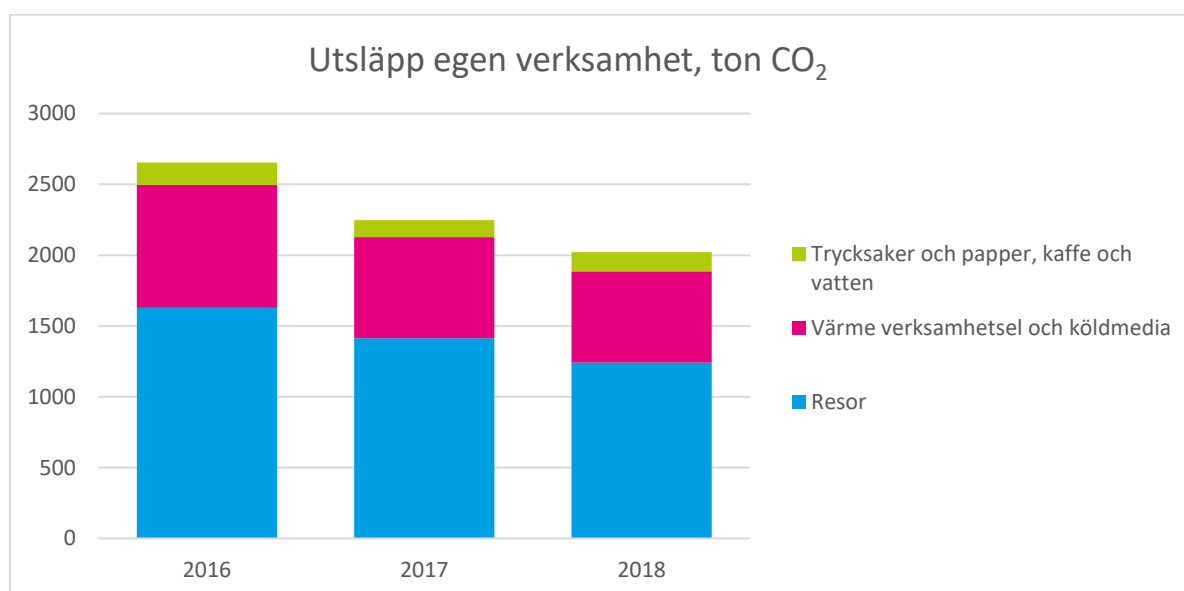
Klimatavtryck

Utsläpp av växthusgaser delas in i Scope 1, Scope 2 och Scope 3 scope i enlighet med den internationella standarden för mätning, hantering och rapportering av växthusgasutsläpp, Greenhouse Gas Protocol.

- Scope 1 är de direkta utsläppen från organisationens egen verksamhet
- Scope 2 är de utsläpp som härrör från organisationens inköp av energi
- Scope 3 är de indirekta utsläppen från inköp av varor och tjänster

Utsläpp från den egna verksamheten

Beräkningarna av klimatavtrycket från den egna verksamheten inkluderar vatten-, el- och värmeförbrukning samt köldmedia från Folksamgruppens verksamhetslokaler. Utsläpp från papper, trycksaker och kaffe inkluderas också, och det gör även tjänsteresor med flyg, taxi och tåg samt bilresor med Folksamgruppens leasade bilar och anställdas bilar som körs i tjänsten. För utförligare beskrivning av beräkningsmetoder, se Folksamgruppens Års- och hållbarhetsrapport 2018.

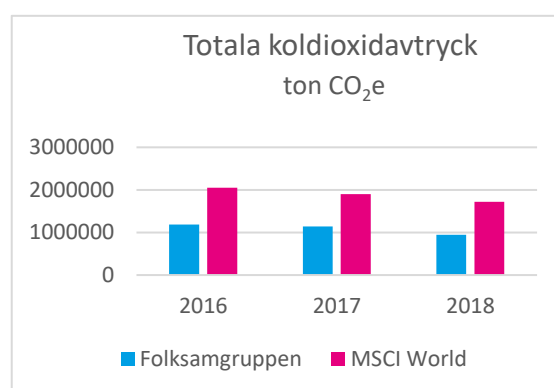
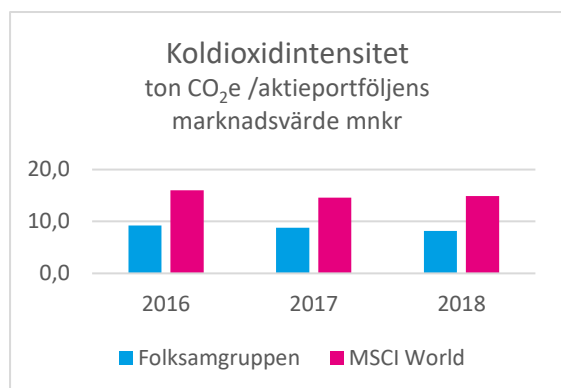

Utsläppen från den egna verksamheten uppdelat per scope, ton CO₂

	2018	2017
Scope 1: Direkta utsläpp från Folksamgruppens leasade bilar, anställdas bilar som körs i tjänst och köldmedia till kontor	532	539
Scope 2: Indirekta utsläpp från el och värme som köps in till kontor som Folksamgruppen hyr.	483	544
Scope 3: Indirekta utsläpp från resor med flyg, tåg och taxi samt trycksaker, kaffe, vatten och uppströmsemissioner från elproduktionen.	1 006	1 165
Totalt	2 022	2 248

Aktieportföljens koldioxidavtryck

Koldioxidavtrycket i aktieportföljerna påverkas av deras sammansättning och hur bolagen arbetar med att sänka sina avtryck

Indikatorer¹¹

Indikatorer ¹¹	TCFD indikatornamn	2018	2017	2016
Totala koldioxidavtryck, ton CO ₂ e	Total Carbon Emissions	944 430	1 143 394	1 184 567
Koldioxidintensitet, ton CO ₂ e/ aktieportföljens marknadsvärde mnkr	Carbon Footprint	8,2	8,8	9,2
Koldioxidintensitet, ton CO ₂ e/ ägarandel av bolagens omsättning mnkr	Carbon Intensity	13,4	16,9	15,8
Koldioxidintensitet, viktat medeltal, ton CO ₂ e/ mnkr	Weighted Average Carbon Intensity	10,6	13,7	12,5

Folksamgruppen har ett lägre koldioxidavtryck än jämförelseindex bland annat till följd av att vi inte investerar i till exempel kolberoende bolag. Under 2018 minskade det totala koldioxidavtrycket (ton CO₂e) i aktieportföljen, vilket även jämförelseindex gjorde. Folksamgruppens koldioxidintensitet (ton CO₂e i förhållande till aktieportföljens marknadsvärde i miljoner kronor) minskade under 2018, detta samtidigt som jämförelseindex ökade.

Folksamgruppen redovisar aktieportföljens koldioxidavtryck med följande indikatorer:

- Totala koldioxidavtryck, ton CO₂e. Visar det totala koldioxidavtrycket för aktieportföljen utifrån ägd andel av bolagens sammanlagda utsläpp.
- Koldioxidintensitet, ton CO₂e/ aktieportföljens marknadsvärde mnkr. Visar totala koldioxidavtryck i förhållande till aktieportföljens marknadsvärde.
- Koldioxidintensitet, ton CO₂e/ ägarandel av bolagens omsättning mnkr. Visar totala koldioxidavtryck per miljoner kronor i omsättning.
- Koldioxidintensitet, viktat medeltal, ton CO₂e/ mnkr. Visar portföljens exponering av koldioxidintensiva bolag, där summan av bolagens andel i portföljen (baserat på marknadsvärde) multipliceras med bolagens koldioxidintensitet i förhållande till omsättning.

¹¹ Nyckeltalen visar en ögonblicksbild av hur aktieportföljens växthusgasutsläpp ser ut. Observera att måttet inte visar investeringarnas totala klimatpåverkan. Beräkningarna är inte heltäckande och omfattar inte heller alla indirekta utsläpp. Beräkningen av aktieportföljen är baserad på senast tillgängliga data från MSCI och omfattar utsläpp motsvarande scope 1 och 2 enligt Greenhouse Gas (GHG) Protocol. Utsläppen av växthusgaser mäts i koldioxidekvivalenter (CO₂e) vilket gör det möjligt att mäta olika växthusgaser på samma sätt. Mätningen omfattar alla noterade svenska och utländska bolag i aktieportföljen per 31 december 2018. Beräkning grundas på data i USD vilket påverkar redovisade resultat i SEK.

Koldioxidutsläpp från våra direktägda fastigheter

Koldioxidavtrycket från det förvaltade fastighetsbeståndet inkluderar utsläpp från värme, vatten och fastighetsel och följs upp per kvadratmeteryta. Uppgifterna är baserade på graddagskorrigerad värmeanvändning, för att jämförelser mellan olika år ska kunna göras.

